

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

KZD.410.001.02.2022

Pan
Błażej Kmiecik
Przewodniczący Państwowej Komisji
do spraw wyjaśniania przypadków czynności
skierowanych przeciwko wolności seksualnej
i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15
ul. Twarda 18
00-105 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

*zmienione zgodnie z treścią Uchwały nr 27/2022 Kolegium Najwyższej Izby Kontroli
z dnia 25 maja 2022 r.*

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 89 –
Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności
seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, dalej: „Urząd” lub „Urząd Komisji”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Błażej Kmiecik, Przewodniczący Państwowej Komisji od 24 lipca 2020 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Zdrowia
Kontrolerzy	Agnieszka Mrozik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/6/22 z 1 lutego 2022 r. Rafał Zyzik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/5/21 z 1 lutego 2022 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-4)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego Urzędu na 2022 r. pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności.
Zakres kontroli	Ocenie podlegały w szczególności: <ul style="list-style-type: none">- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich,- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego. Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne: <ul style="list-style-type: none">- analiza porównawcza wykonania dochodów,- analiza realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,- kontrola prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw ogólnej i celowych,- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,- analiza prawidłowości sporządzenia sprawozdań. Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

III. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 89 – Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15.

Uzasadnienie oceny ogólnej Podstawą wydania oceny negatywnej było poniesienie przez Urząd Komisji wydatków z naruszeniem prawa w kwocie 2269,5 tys. zł, co stanowiło 25,0% ogółem zrealizowanych wydatków. Niegospodarnością było zatrudnienie w październiku 2021 r. trzech pracowników w Departamencie Postępowań Wyjaśniających, w sytuacji gdy już w kwietniu 2021 r. zawieszono prowadzenie postępowań wyjaśniających do czasu zmiany ustawy o Komisji. Pracownikom tym od 1 października do 31 grudnia 2021 r. wypłacono wynagrodzenia w łącznej kwocie 40,1 tys. zł. Ponadto w Urzędzie nie przestrzegano wewnętrznych procedur dotyczących udzielanych zamówień, co nie gwarantowało ponoszenia wydatków w sposób oszczędny, gospodarny przy zachowaniu zasad efektywnego wykorzystania zasobów, a tym samym stwarzało ryzyko naruszenia postanowień art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³.

Wniosek pokontrolny z kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. dotyczący miernika wykonania budżetu nie został zrealizowany.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzone nieprawidłowości jest Przewodniczący Komisji, który kieruje jej pracami (art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności małoletniego poniżej lat 15⁴), a także kieruje Urzędem Komisji, stosownie do postanowień § 3 ust. 1 Statutu Urzędu⁵.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

Państwowa Komisja została powołana ustawą z dnia 19 sierpnia 2019 r., która weszła w życie 26 września 2019 r. Złożenie ślubowania przed Sejmem przez siedmiu członków Komisji miało miejsce 24 lipca 2020 r., a 4 września 2020 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 2020 r. w sprawie wykazu stanowisk w Urzędzie Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wymaganych kwalifikacji oraz zasad wynagradzania pracowników tego Urzędu⁷, umożliwiające rozpoczęcie organizacji urzędu. Zatem Komisja nie mogła złożyć stosownych materiałów budżetowych, zgodnie z regulacjami dotyczącymi planowania budżetowego.

W celu rozwiązania kwestii finansowania działalności Urzędu Komisji, Ministerstwo Finansów zmianą rozporządzenia⁸, wprowadziło od 1 stycznia 2021 r. część

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm. Dalej: „ufp”.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 2219. Dalej: „ustawa o Państwowej Komisji”.

⁵ Załącznik nr 1 do Uchwały Komisji nr 2/2020 z dnia 24 września 2020 r.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dz. U. poz. 1536.

⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 23 listopada 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji części budżetowych oraz określenia ich dysponentów (Dz. U. poz. 2068) ogłoszone w dniu 24 listopada 2020 r. oraz weszło w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

budżetową oznaczoną jako: 89 – Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 .

OBSZAR 1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z planem finansowym Urzędu nie przewidywano uzyskania dochodów budżetowych w 2021 r. Na koniec 2021 r. nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty, nie naliczono także kar umownych. Nie planowano dochodów budżetu państwa na 2021 r. w części 89, dział 750 – administracja publiczna, rozdział 75095 – Pozostała działalność. W sprawozdaniu rocznym Rb-27 wykazano realizację dochodów w kwocie 12,8 tys. zł, która wynikała z nadpłat na ubezpieczenie społeczne oraz składki PFRON⁹.

(akta kontroli str. 83-88)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli nie dokonuje oceny w tym zakresie, gdyż na 2021 r. nie planowano w Urzędzie realizacji dochodów budżetowych, a działania kontrolne Izby polegały wyłącznie na analizie porównawczej dochodów.

2. Wydatki

OBSZAR

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

Na finansowanie działalności ustawowej Komisji, zostały przyznane środki finansowe w wysokości 9784 tys. zł, z rezerwy celowej nr 56 – rezerwa na zmiany systemowe i niektóre zmiany organizacyjne w tym nowe zadania¹⁰. Do wykorzystania pozostało 1872 tys. zł (wydatki niewygasające). Rezerwa celowa została wydatkowana łącznie w wysokości 7912 tys. zł.

(akta kontroli str. 43-78)

Wydatki budżetu państwa na 2021 r. w części 89, dział 750 – administracja publiczna, rozdział 75095 – Pozostała działalność zostały zaplanowane w wysokości 10 942 tys. zł oraz zrealizowane w kwocie 9071 tys. zł, co stanowiło 83% planu po zmianach¹¹. W strukturze wydatków wydatki bieżące jednostek budżetowych stanowiły 99,8% (9054 tys. zł), wydatki majątkowe – 0,2% (20,0 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2021 r. według Rb-28 zobowiązania Komisji wynosiły 391,8 tys. zł i wynikały m.in. z następujących tytułów:

- dodatkowe wynagrodzenie roczne 174,1 tys. zł,
- składki na ubezpieczenia społeczne 31,2 tys. zł,
- składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy 3,8 tys. zł,
- zakup materiałów i wyposażenia 16,6 tys. zł,
- zakup energii 15,7 tys. zł,
- zakup usług pozostałych 147,4 tys. zł.

Zobowiązania wymagalne na koniec 2021 r. nie wystąpiły. Nie stwierdzono przekroczeń limitów wydatków i zapłaty odsetek. W 2021 r. w Urzędzie Komisji nie przyznano nagród oraz nie wystąpiły blokady wydatków.

(akta kontroli str. 89-91, 95-99, 244-245, 1026-1030)

⁹ Kwota łączna 12 832, 86 w tym: składki ZUS 3016,33 zł, 8583,53 zł, składka PFRON 1233,0 zł.

¹⁰ Środki zostały uruchomione w dniu 22 stycznia 2021 r. decyzją nr MF/FS10.4143.3.2.2021.MF.91 MFFiPR.

¹¹ Z uwagi na fakt rozpoczęcia funkcjonowania Urzędu Komisji dopiero w ostatnim kwartale 2020 r. odstąpiono od porównywania wydatków 2021 r. z rokiem ubiegłym z uwagi na niemierność takiego porównania.

System rachunkowości w Urzędzie Komisji został określony przez Przewodniczącego Komisji w zarządzeniu nr 3 z dnia 1 października 2020 r. w sprawie ustalenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Komisji. Przyjęte regulacje opisywały: ogólne zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych, metody wyceny aktywów i pasywów oraz ustalenia wyniku finansowego i zakładowy plan kont. W przyjętych zasadach rachunkowości nie ustalono jednak zasad klasyfikacji zdarzeń gospodarczych, w tym opisu funkcjonowania kont zawartych w planie kont, zasad prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązań z kontami księgi głównej, co było niezgodne z art. 10 ust. 1 pkt. 3 lit. a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹².

Obowiązujące w Urzędzie Komisji Zasady (polityki) rachunkowości, nie zawierały wymaganego w art. 10 ustawy o rachunkowości:

- a) określenia roku obrotowego (określono jedynie wchodzące w jego skład okresy sprawozdawcze),
- b) sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych (czy księgi prowadzone są elektronicznie czy papierowo),
- c) opisu systemu przetwarzania danych, tj. przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera – opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania ani określenia wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji. Nieprawidłowości te opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 309-322, 670-671)

Głównym księgowym w 2021 r. była osoba zatrudniona na czas określony (od 1 października 2020 r. do 30 września 2021 r.), która od 1 stycznia 2021 r. do 30 września 2021 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim. Od 30 września 2021 r. w Urzędzie Komisji nie zatrudniono głównego księgowego.

Przewodniczący Komisji, w zarządzeniu nr 6 z 2 czerwca 2021 r., upoważnił Dyrektora Generalnego do podpisywania i przekazywania w formie elektronicznej z wykorzystaniem Informatycznego Systemu Obsługi Budżetu Państwa Trezor dokumentów niezbędnych do realizacji planu finansowego, sprawozdań budżetowych i finansowych, itd. Upoważnienie to obejmowało również podpisywanie dokumentów za głównego księgowego, jeśli dokumenty te wymagały takiego podpisu. Przewodniczący przyznał, że Dyrektor Generalny nie miał uprawnień głównego księgowego, a przyjęte rozwiązanie ma charakter tymczasowy. Jednak do dnia zakończenia czynności kontrolnych obowiązywało w jednostce to zarządzenie.

W celu wsparcia realizacji zadań finansowo-księgowych jednostki, zawarto sześć umów zlecenia na wsparcie eksperckie dotyczące:

- wdrażania systemu finansowo-księgowego Urzędu Komisji;
- wsparcia merytorycznego w zakresie obsługi księgowej Urzędu Komisji, tj. weryfikacji dokumentów ewidencjonowanych przez pracownika urzędu oraz eksperta zewnętrznego odpowiedzialnego za prowadzenie płac. Weryfikacja ta polegała na sprawdzeniu i nadzorowaniu pracy innych pracowników,
- obsługi systemu TREZOR – wszystkie funkcje przypisane zwyczajowo do stanowiska głównego księgowego,
- zadań wynikających z prowadzenia budżetu zadaniowego – m.in. sporządzanie sprawozdań, planów budżetu zadaniowego;
- sporządzania sprawozdań kwartalnych Rb-70, Rb- N, Rb-Z,

¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.

- przygotowywanie projektów zarządzeń związanych z działalnością finansową: planu finansowego i jego zmian, podziału budżetu zadaniowego i jego zmian, aktualizacja polityki rachunkowości, instrukcja obiegu dokumentów finansowo-księgowych.

Z tego tytułu poniesiono wydatki ogółem w kwocie 54 750 zł.

Powyższe wskazuje, że nie były spełnione warunki wynikające z art. 54 ufp dot. głównego księgowego jednostki, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 34-36, 666-693, 696-698)

Badanie próby dowodów i zapisów księgowych przeprowadzono w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych (badanie zgodności) oraz wiarygodności zapisów księgowych pod kątem prawidłowości wartości transakcji.

Losowanie przeprowadzono statystyczną metodą monetarną (MUS) polegającą na doborze elementów próby z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do ich wartości. Z powyższego zbioru dokonano wyboru zapisów odpowiadających pozycji księgi głównej, z pominięciem wydatków płacowych oraz wydatków pozapłacowych, dotyczących lokalnych podatków i opłat. Z populacji 469 operacji o wartości 4355,9 tys. zł, wylosowano 42 o wartości 2269,5 tys. zł (52,1%), co stanowiło 25,0% wszystkich wydatków wykonanych wg Rb-28 za 2021 r.

(akta kontroli str. 89-90, 721-988)

W wyniku badania 42 wylosowanych dowodów księgowych stwierdzono, że 40 dowodów (łącznie kwota 1890,6 tys. zł) było zatwierdzonych i opisanych jednoosobowo przez Dyrektora Generalnego Urzędu Komisji. Dotyczyły one potwierdzenia dokonania weryfikacji merytorycznej, potwierdzenia dokonania zapłaty, wskazania sposobu ujęcia w księgach rachunkowych. W pozostałych dwóch przypadkach (łącznie kwota 378,9 tys. zł) czynności te jednoosobowo wykonał Przewodniczący Komisji. Dekrety księgowe do wszystkich 42 dokumentów zostały parafowane bez daty i wskazania imienia i nazwiska osób dokonujących tych zapisów. Stanowi to nieprawidłowość opisaną w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Dla 18 dowodów księgowych (na łączną kwotę 1053,0 tys. zł)¹³ brak było potwierdzenia dokonania sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym. Było to niezgodne z art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości i z ustanowionym obiegiem dokumentów finansowo-księgowych, określonym w przyjętej w Urzędzie Komisji instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych¹⁴, co stanowi nieprawidłowość opisaną w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

¹³ 1) FV: 331010020 - Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe, 2) lista plac - wynagrodzenie za miesiąc styczeń 20 21 - Wynagrodzenie bezosobowe, 3) Faktura 02/02/2021 - Zakup usług - opłaty za korzystanie z oprogramowania – aktualizacje, 4) Faktura: 331020015 - Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe, 5) Faktura: 81/01/2021 - Zakup usług - wynajem sal specjalistycznych, urzędzeń, mebli, wyposażenia, 6) Faktura: 331030028 - Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe, 7) Faktura: 331030029 - Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe, 8) FV: 70/03/2021/WAR - Zakup usług – Sprzątanie, 9) Faktura 084/03/21 - Środki trwale 1 000 – 10000,10) FV 331100026/TXT/FV 331100026 - Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe, 11) FV 2924/A/10/21 z 01.10.2021 - Prenumerata czasopism do użytku służbowego,12) FV 02/10/2021/TXT/FV 02/10/2021 - Zakup usług - opłaty za korzystanie z oprogramowania – aktualizacje, 13) ROZL. UMOWY UMW/UPKDP/ZLEC/1/2021/ 10/0001 - Wynagrodzenie bezosobowe, 14) FV 331110073 - Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe, 15) FV 068/11/2021 z 26.11.2021 - Zakup usług – informatyczne, 16)FV 3/12/2021 z 02.12.2021 - Materiały promocyjne i reklamowe, 17) FV 246/12/21 z 16.12.2021 - Materiały promocyjne i reklamowe, 18) ROZL. UMOWY UMW/UPKDP/ZLEC/1/2021/ 10/0009 - Wynagrodzenie bezosobowe

¹⁴ Zarządzenie nr 1/2020 Dyrektora Generalnego Urzędu Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej 15 lat z 9 października 2020 r. w sprawie ustalenia instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Państwowej Komisji.

Dekretacja dwóch dowodów księgowych (na łączną kwotę 108,3 tys. zł)¹⁵ określała daty ewidencji wcześniejsze niż daty zarejestrowania dowodu księgowego w Urzędzie Komisji. Jeden dowód księgowy (FV: 70/03/2021/WAR z 31 marca 2021 r.), który wpłynął do Urzędu Komisji 2 kwietnia 2021 r., został zaksięgowany z datą 31 marca 2021 r. Natomiast drugi dowód księgowy (FV 331110073 z 5 listopada 2021 r.), który wpłynął do Urzędu Komisji 9 listopada 2021 r., został zaksięgowany z datą 8 listopada 2021 r. Kolejne dwa dowody (na łączną kwotę 83,4 tys. zł¹⁶), nie zawierały daty wpływu do Urzędu Komisji. Obowiązek datowania datą wpływu do Urzędu dostarczanych dowodów księgowych wynikał z rozdziału VII pkt. 1 Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych. Pomimo, że dowody te zostały ujęte w okresach sprawozdawczych zgodnie z datą wynikającą z daty dokonania operacji finansowej, naruszono zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych wynikające z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Nieprawidłowość opisano w *Sekcji nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 89-90, 721-988)

2.2 Zatrudnienie i wynagrodzenia

Zatrudnienie w Urzędzie Komisji w 2021 r., w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wg Rb-70, wyniosło łącznie 34 osoby (27 osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń oraz siedmiu członków Komisji, tj. osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe) i było o osiem osób wyższe niż w 2020 r.

(akta kontroli str. 194-196, 219-222, 694-695)

Wydatki na wynagrodzenia brutto w 2021 r. wyniosły 3820,4 tys. zł. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na osoby nieobjęte mnożnikowym systemem wynagrodzeń w 2021 r. wyniosło 7,9 tys. zł, czyli o 166,5 % więcej niż w 2020 r. (4,8 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto osoby zajmującej kierownicze stanowisko państwowe wyniosło 14,8 tys. zł w 2021 r., tj. o 145,5% więcej niż w 2020 r. (10,2 tys. zł). Wzrost wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska nastąpił na podstawie nowelizacji rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 25 stycznia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, dokonanej rozporządzeniem z dnia 30 lipca 2021 r.¹⁷ Przyczyną wzrostu wynagrodzeń osób nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń było przyznanie dodatków motywacyjnych¹⁸ oraz przyznanie dodatków specjalnych z oszczędności powstałych w ostatnim kwartale 2021 r. i przyznanych pracownikom, którzy otrzymali dodatkowe zadania.

(akta kontroli str. 8-9, 194-196, 219-222, 708-720)

Zgodnie z ustanowionym regulaminem organizacyjnym¹⁹, obowiązującym od 16 listopada 2021 r., ustanowiony został Departament Postępowań Wyjaśniających, którego zadania miały być związane z prowadzeniem postępowań wyjaśniających określonych w rozdziale 4 ustawy o Państwowej Komisji, a dotyczących m.in.: wykonywania czynności związanych z wysłuchaniem, ze skierowaniem wniosku o ukaranie biegłego oraz sprawdzenie świadka, obsługą postępowania odwoławczego, przekazywaniem akt i zawiadomień, obsługą techniczną posiedzeń w postępowaniu wyjaśniającym.

¹⁵ FV 331110073 z 5 listopada 2021 r. na kwotę 99 020,47 zł Oplaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale, opatrzone datą wpływu do Urzędu Komisji 9 listopada 2021r. oraz FV: 70/03/2021/WAR z 31 marca 2021 r. na kwotę 9331,48 zł Zakup usług – Sprzątanie, opatrzone datą wpływu do Urzędu Komisji 2 kwietnia 2021 r.

¹⁶ F/0174/07/21 - Środki trwale na kwotę 45 875,00 zł z 20 lipca 2021 r., oraz FV 1521284190 - Zakup usług - opłaty za korzystanie z oprogramowania z 28 października 2021 r. na kwotę 37 518,69 zł.

¹⁷ Dz. U. poz. 1394.

¹⁸ Nowelizacją ustawy budżetowej na 2021 r. przyznano Urzędowi Komisji dodatki motywacyjne w kwocie 172 tys. zł. Ustawa z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 1900).

¹⁹ Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 10/2021 Przewodniczącego Komisji z dnia 16 listopada 2021 r.

Natomiast 12 kwietnia 2021 r. członkowie Komisji, w drodze uchwały²⁰ podjęli decyzję o niewszczynianiu postępowań wyjaśniających do czasu nowelizacji przepisów ustawy o Państwowej Komisji m.in. w zakresie prowadzenia postępowania wyjaśniającego w sprawach, w których nastąpiło przedawnienie karalności i Państwowa Komisja wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym. Tym samym, uchwała Członków Komisji wstrzymała realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności małoletniego poniżej lat 15²¹, określonych w rozdziale 4.

Od 1 października do 31 grudnia 2021 r. do pracy w Departamencie Postępowań Wyjaśniających zatrudniono trzech pracowników, co było działaniem niegospodarnym i zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Następnie od 1 stycznia 2022 r. zatrudniono w tym departamencie kolejne trzy osoby.

(akta kontroli str. 197-218, 251-272, 1075-1083)

2.3 Zamówienia publiczne

Plan postępowań o udzielenie zamówienia na 2021 r., zatwierdzony przez Dyrektora Generalnego 5 maja 2021 r., zawierał jedną pozycję, tj. „Zakup i dostawa sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem komputerowym – wirtualizacja środowiska serwerowego” na kwotę 1200 tys. zł, z przewidywanym terminem wszczęcia postępowania w II kwartale 2021 r. Plan ten nie został zrealizowany. Przyczyną niezrealizowania planu, jak wyjaśnił Dyrektor Generalny, była pilna konieczność uporządkowania spraw związanych z prowadzeniem księgowości i finansów jednostki, brak pracownika będącego specjalistą w udzielaniu zamówień publicznych, a tym samym brak właściwej osoby do aktualizacji opisu przedmiotu zamówienia.

Niezrealizowanie przewidzianego planem zamówienia miało wpływ na realizację planu wydatków jednostki. Część środków z planu wydatków na 2021 r, w tym głównie wydatki z tego zadania, zostały przeniesione na wydatki, które nie wygasają z upływem roku budżetowego. W efekcie plan finansowy jednostki został wykonany w 83%.

Wszystkie zamówienia publiczne udzielone w 2021 r. przez Urząd Komisji zostały udzielone bez stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych²², ze względu na wartość przedmiotu zamówienia nieprzekraczającą 130,0 tys. zł, na podstawie z art. 2 ust. 1 pkt przywołanej ustawy. Łączna wartość udzielonych zamówień w 2021 r. wyniosła 935,2 tys. zł.

Szczegółowej analizie poddano cztery zamówienia dotyczące: usługi opracowania koncepcji wizualnej logo znaku, usługi wykonania projektu i składu pierwszego raportu z działalności Komisji, przeprowadzenia kampanii społecznej oraz usługi doradztwa przy przygotowaniu kampanii społecznej. Łączna wartość poddanych analizie zamówień wyniosła 176,8 tys. zł, co stanowiło 19% kwoty wszystkich udzielonych zamówień. Dwa zamówienia: na usługę doradztwa przy przygotowanie kampanii społecznej oraz na usługę wykonania projektu i składu pierwszego raportu z działalności Komisji zostały udzielone niezgodnie z przyjętymi w Urzędzie Komisji zasadami udzielania zamówień, do których nie stosuje się przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, o czym mowa w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 406-407, 409, 415-665)

²⁰ Uchwała nr 3 z dnia 12 kwietnia 2021 r. Państwowej Komisji.

²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 2219. Dalej: „Państwowa Komisja”.

²² Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm. Dalej: „Pzp”.

2.4 Efekty rzeczowe prowadzonej działalności.

W Urzędzie zostały ustalone cele i mierniki w ramach układu zadaniowego wydatków, w ramach funkcji 16. Sprawy obywatelskie, na poziomie zadania 16.4. Ochrona praw obywatelskich i praw dziecka. W ramach tego zadania ustalono podzadanie 16.4.2 Ochrona i promocja praw dziecka, w ramach którego zostały ustalone działania:

- 16.4.2.1 - Prowadzenie działań interwencyjnych w sytuacjach naruszenia praw dziecka. Jako cel określono wykonywanie zadań ustawowych dotyczących niezwłocznej reakcji organów państwa na nadużycia seksualne oraz organizację innych podmiotów w tym samym zakresie. Jako miernik wskazano obsługę merytoryczną zgłoszeń i przygotowanie raportu z działalności Komisji. Na działanie to wydatkowano 8075,98 tys. zł;

- 16.4.2.2 - Promocja praw dziecka. Jako cel wskazano wykonywanie zadań ustawowych w zakresie działań edukacyjno-prewencyjnych. Jako miernik przygotowanie wstępnego planu badań aktowych, analiza i publikacja badań oraz przygotowanie raportu z działalności. Na działanie to wydatkowano 995,02 tys. zł.

Ustalone na 2021 r. mierniki uniemożliwiły ich weryfikację pod względem skuteczności, efektywności i przejrzystości, a także dokonania pomiaru stopnia realizacji celu i oceny działania jednostki. Tym samym nie zrealizowano wniosku Nr 2 po kontroli NIK P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r.

Odnosząc się do tej kwestii, Dyrektor Generalny stwierdził, że mierniki do budżetu zadaniowego na 2021 r. zostały opracowane w bardzo trudnym dla Urzędu momencie przy trwających intensywnych działaniach naprawczych i wdrożeniowych. Przyznał, że mierniki te nie są skonstruowane adekwatnie do działalności Urzędu Państwowej Komisji; jednakże ich zmiana w trakcie 2021 r. wymagała indywidualnej decyzji Ministra Finansów, ponieważ budżet zadaniowy opracowywany jest w systemie informatycznym BUZA, którego wyłącznym dysponentem pozostaje MF. Zapadła zatem decyzja o pozostawieniu mierników w pierwotnym kształcie, aż do końca 2021 r. Również sprawozdawczość roczną za 2021 r. w układzie zadaniowym oparto o pierwotne mierniki. Obecnie pracujemy nad budżetem w układzie zadaniowym, w tym miernikami mierzalnymi, ustalonymi adekwatnie do działalności statutowej Urzędu Państwowej Komisji. Minister Finansów określił termin przekazania budżetu na 2022 r. w układzie zadaniowym na 4 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str. 92-93, 672)

Efekty rzeczowe prowadzonej przez Komisję działalności (w okresie listopad 2020 – czerwiec 2021), zostały zaprezentowane w części IV, V i VII Pierwszego Raportu Państwowej Komisji²³.

Udokumentowane zostały cztery posiedzenia Komisji. Natomiast członkowie Komisji spotykają się co najmniej raz w tygodniu w pełnym składzie, w ramach omawiania realizowanych aktualnie zadań merytorycznych oraz planowanych aktywności Komisji. Nie podejmowano pisemnych uchwał dotyczących bieżącej działalności Urzędu Komisji.

Urząd Komisji należy do sektora finansów publicznych, jest zatem zobowiązany do zapewnienia skuteczności i efektywności działania poprzez zapewnienie adekwatnej i skutecznej kontroli zarządczej²⁴.

Odnosząc się do sposobu zapewnienia skuteczności i efektywności działania Komisji, a także przepływu informacji dla zapewnienia Urzędowi Komisji realizacji wyznaczonych celów i zadań, w kontekście braku dokumentowania cotygodniowych

²³ https://pkdp.gov.pl/wp-content/uploads/2021/08/Raport_PKDP.pdf

²⁴ Art. 68 i 69 ufp.

spotkań Członków Komisji, Przewodniczący Komisji wyjaśnił, że: „(...) uchwały nie są jedynym efektem działań Komisji, co Komisja przedstawiła w sposób szeroki oraz wyczerpujący wskazując na konkretne efekty prac poszczególnych Departamentów Urzędu Państwowej Komisji. W pierwszym półroczu 2021 r. prace Komisji ogniskowały się ponadto na pierwszym Raporcie Komisji, z kolei w drugim półroczu 2021 r. Komisja kładła nacisk na sposób realizacji rekomendacji, w tym w ramach uczestnictwa w pracach interdyscyplinarnego Zespołu powołanego przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Do października 2021 r. trwały prace nad nowelizacją ustawy o Państwowej Komisji (wspólnie z Kancelarią Prezydenta RP). Jednocześnie Komisja rozpoczęła prace koncepcyjne dotyczące raportu w roku 2022 r. Uruchomienie Departamentu Postępowań Wyjaśniających rozpoczęło się również na przełomie III i IV kwartału 2021 r. (...).”

(akta kontroli str. 1038-1158)

Do prowadzonej działalności Urząd Komisji wykorzystywał dwa samochody uzyskane w ramach wynajmu długoterminowego²⁵. Karty dobowej ewidencji przebiegu samochodu nie były wypełnione w zakresie: stanu licznika na dzień rozpoczęcia i zakończenia prowadzonej ewidencji, potwierdzenia udzielenia zgody na wyjazd (wzór karty wskazuje na zatwierdzenie przez Dyrektora Generalnego lub Przewodniczącego Komisji), imienia i nazwiska użytkownika samochodu. Opis trasy był wskazany ogólnie, np. jazda po mieście. We wszystkich kartach w rubrykę dotyczącą przebiegu (km) wpisywano stan (licznika) drogomierza. Stanowiło to nieprawidłowość opisaną w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 334-375, 1258-1260)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Ustalona przez Przewodniczącego Komisji polityka rachunkowości nie zawierała wymaganych w art. 10 ustawy o rachunkowości: zasad klasyfikacji zdarzeń gospodarczych, w tym opisu funkcjonowania kont zawartych w planie kont, zasad prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązań z kontami księgi głównej, określenia roku obrotowego (określono jedynie wchodzące w jego skład okresy sprawozdawcze), sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych (czy księgi prowadzone są elektronicznie czy papierowo), opisu systemu przetwarzania danych, tj. przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera – opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania, a także określenia wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji.

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że: „(...) Zasady rachunkowości były stanem, który zastałem z dniem zatrudnienia w Urzędzie (...). Niedługo później zapadła decyzja o zakupie i wdrożeniu zupełnie nowego oprogramowania finansowo-księgowego oraz kadrowo-płacowego, a także modułu do ewidencji majątku. Rozpoczęły się więc intensywne prace wdrożeniowe przy jednoczesnym uzupełnianiu w systemie danych historycznych od 1 października 2020 r. do 15 marca 2021 r. (...). Obecnie przygotowywana jest aktualizacja Polityki rachunkowości uwzględniająca wskazane elementy. Szacuję, że prace w tym zakresie zostaną zakończone do końca kwietnia br., bowiem Urząd nadal pozostaje w trudnej sytuacji kadrowej w pionie finansowym”.

Ustanowienie polityki rachunkowości z naruszeniem zasad wynikających z ustawy o rachunkowości, było działaniem nielegalnym. (akta kontroli str. 668-673)

²⁵ Umowa Nr UB/1A/2020 z 15 października 2020 r. i umowa Nr UB/1B/2020 z 15 października 2020 r.

2. Dyrektor Generalny Urzędu Komisji opisał i zatwierdził jednoosobowo 40 dowodów na łączną kwotę 1890,6 tys. zł (było to: potwierdzenie dokonania weryfikacji merytorycznej, potwierdzenie dokonania zapłaty, wskazanie sposobu ujęcia w księgach rachunkowych). W pozostałych dwóch przypadkach (łączna kwota 378,9 tys. zł) czynności te jednoosobowo wykonał Przewodniczący Komisji.

W przypadku 18 dowodów księgowych (na łączną kwotę 1053,0 tys. zł) nie dokonano ich sprawdzenia pod względem formalno-rachunkowym.

Dekrety księgowe do wszystkich 42 dokumentów zostały parafowane bez daty i wskazania imienia i nazwiska osób dokonujących tych zapisów. W Urzędzie Komisji nie ustanowiono karty wzorów podpisów osób uprawnionych do opisywania dokumentów finansowych.

Powyższe było niezgodne z ustanowionym obiegiem dokumentów finansowo-księgowych, określonym w przyjętej w Urzędzie Komisji Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych²⁶. W instrukcji stwierdzono, że kontroli merytorycznej dokonuje odpowiednio Dyrektor Generalny Urzędu, Naczelnik Wydziału Organizacyjno-Finansowego, potwierdzając ten fakt podpisem oraz datą, natomiast kontroli formalno-rachunkowej wszystkich dokumentów dokonuje Główny Księgowy lub inni pracownicy do tego upoważnieni. Niedopełnienie obowiązków wynikających z regulacji wewnętrznych Urzędu Komisji było działaniem nielegalnym i nierzetelnym.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości, dowody księgowe powinny być rzetelne, to jest zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, którą dokumentują, kompletne, zawierające co najmniej dane określone w art. 21 ustawy o rachunkowości oraz wolne od błędów rachunkowych. Oznacza to, że przed ich ujęciem w księgach rachunkowych powinny być sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym.

Brak podpisu osoby pełniącej obowiązki głównego księgowego na dowodach dotyczących operacji gospodarczych i finansowych stanowi naruszenie art. 54 ust. 1 pkt. 3 lit. a ufp, zgodnie z którym główny księgowy jest odpowiedzialny za dokonanie wstępnej kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych.

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że brak opisów i podpisów zatwierdzających na dokumentach finansowo-księgowych (dowody księgowe i dekrety) wynikał z długotrwałego zwolnienia lekarskiego głównej księgowej Urzędu.

Zdaniem NIK, opisane działanie było działaniem nierzetelnym i nielegalnym.

(akta kontroli str. 323-333, 771-788)

3. Dekretacja dwóch dowodów księgowych (na łączną kwotę 108,3 tys. zł) określała daty ewidencji wcześniejsze niż daty zarejestrowania dowodu księgowego w Urzędzie Komisji. Kolejne dwa (na łączną kwotę 83,4 tys. zł) nie zawierały daty wpływu do Urzędu Komisji. Obowiązek datowania datą wpływu do Urzędu dostarczanych dowodów księgowych wynikał z rozdziału VII pkt. 1 Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych.

Pomimo że dowody te zostały ujęte w okresach sprawozdawczych zgodnie z datą wynikającą z daty dokonania operacji finansowej, naruszono zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych wynikające z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie

²⁶ Zarządzenie nr 1/2020 Dyrektora Generalnego Urzędu Państwowej Komisji do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej 15 lat z dnia 9 października 2020 r. w sprawie ustalenia instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Państwowej Komisji.

z którymi księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Jako informację o stanie rzeczywistym należy uznać faktyczne otrzymanie przez Urząd Komisji dowodu księgowego stanowiącego podstawę udokumentowania operacji finansowej.

Dyrektor Generalny jako przyczynę tego zdarzenia podał fizyczną nieobecność pracownika księgowości w Urzędzie z powodu zagrożenia COVID-19 i wykonywania pracy zdalnie, przez co dokument omyłkowo nie został zarejestrowany z datą wpływu.

W ocenie NIK nie stanowi to uzasadnienia dla postępowania niezgodnego z prawem. Obowiązkiem kierownika jednostki jest taka organizacja pracy, aby zadania jednostki mogły być wykonywane prawidłowo.

(akta kontroli str. 323-333, 771-788)

4. Pracownicy zatrudnieni w Departamencie Postępowań Wyjaśniających (DPW) – w 2021 r. były to trzy osoby, nie wykonywali zadań przypisanych w regulaminie organizacyjnym Urzędu Komisji do właściwości tego departamentu, a wynikających z rozdziału 4 ustawy o Państwowej Komisji. Pracownicy ci realizowali zadania na podstawie poleceń ustnych lub jako doraźne zlecenia przekazywane w formie mailowej lub telefonicznej, bez określenia ich zadań w zakresach obowiązków. W aktach osobowych tych pracowników nie było zakresów czynności lub dokumentu potwierdzającego zaznajomienie pracownika z zakresem jego obowiązków, co było niezgodne z art. 94 pkt. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy²⁷, zgodnie z którym pracodawca jest zobowiązany zaznajamiać pracowników podejmujących pracę z zakresem ich obowiązków, sposobem wykonywania pracy na wyznaczonym stanowisku oraz ich podstawowymi uprawnieniami.

Wynagrodzenie tych pracowników wypłacone od 1 października do 31 grudnia 2021 r. wyniosło 40,1 tys. zł²⁸.

Jak wyjaśnił Członek Komisji (nadzorujący departament DPW), obecnie pracownicy zatrudnieni w tym departamencie „(...) realizują zadania przygotowujące do faktycznego prowadzenia postępowań wyjaśniających. Obecnie zajmujemy się ok. 125 sprawami dotyczącymi właściwości działania Komisji w tym zakresie. DPW ściśle współpracuje z departamentem postępowań indywidualnych. (...) Zazwyczaj wydaję polecenia w formie mailowej, telefonicznej lub ustnej (...)”.

Zdaniem NIK nie znajduje uzasadnienia przygotowanie do wykonywania przyszłych zadań, co do których rozpoczęcia nie ma określonej daty, z powodu wad prawnych (zmiany ustawy o Państwowej Komisji w zakresie realizacji postępowań wyjaśniających).

(akta kontroli str. 197-222)

5. W przypadku zlecenia usługi doradztwa przy przygotowaniu kampanii społecznej oraz usługi wykonania projektu i składu pierwszego raportu z działalności Komisji²⁹ (łącznie kwota zrealizowanych umów 40,1 tys. zł) udzielenie zamówienia nie zostało poprzedzone wnioskiem o jego udzielenie, tj. dokumentem wymaganym § 2 ust. 6 zarządzenia nr 5 Przewodniczącego Komisji w sprawie ustalenia regulaminu

²⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, ze zm.

²⁸ Na podstawie zestawienia wydatków na wynagrodzenie pracowników Departamentu Postępowań Wyjaśniających – kwota 40 860,32 zł.

²⁹ 1) Usługa kompleksowego doradztwa przy przygotowaniu kampanii społecznej związanej ze statutową działalnością Państwowej Komisji – umowa nr 65/2021/UB data 15.10.2021 r. na kwotę 8856,0 zł brutto.

2) Usługa kompleksowego opracowania projektu i składu pierwszego raportu z działalności Państwowej Komisji – umowa nr 47/2021/UB data 22.07.2021 r. -na kwotę 31 242,0 zł brutto.

wydatków realizowanych z wyłączeniem stosowania prawo zamówień publicznych w Urzędzie Komisji³⁰. Tym samym pominięto stosowanie regulacji wewnętrznych.

Dyrektor Generalny wyjaśnił: „(...) w okresie sierpień – wrzesień 2021 r. Członkowie Komisji odpowiedzialni za działania statutowe Komisji w zakresie edukacji i prewencji, wskazali, iż zasadne jest przeprowadzenie informacyjnej kampanii społecznej. Zdecydowano, o przeprowadzeniu w pierwszej kolejności kampanii społecznej w Internecie ze względu na fakt, że przeprowadzenie szerszej kampanii w różnych mediach wiązałby się z prawną koniecznością przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie Prawa zamówień publicznych (szacowana wartość w sposób zdecydowany przekraczała kwotę progową 130 tys. zł netto). Biorąc pod uwagę terminy wynikające z Prawa zamówień, przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie ustawowym było już na tym etapie roku w praktyce niemożliwe. Zapadła zatem ostateczna decyzja w zakresie ograniczenia zasięgu i formy kampanii społecznej wyłącznie do mediów internetowych. Następnie odpowiedzialni merytorycznie za działalność edukacyjną i prewencyjną Członkowie (Państwowej Komisji) wskazali, że – wobec braku doświadczenia w przygotowaniu i przeprowadzaniu takich kampanii – zasadne jest skorzystanie z usługi doradczej eksperta od kampanii medialnych w zakresie przygotowania zapytania ofertowego zmierzającego do wyłonienia wykonawcy kampanii społecznej. Na przełomie września i października 2021 r. Członkowie (Państwowej Komisji) merytorycznie odpowiedzialni za działalność edukacyjną i prewencyjną wskazali, że mają kontakt z ekspertem ds. kampanii medialnych. (...) Po rozmowach Członków Komisji z ekspertem zapadła decyzja o przedstawieniu przez eksperta oferty współpracy. Oferta taka została przedstawiona przez późniejszego wykonawcę jednemu z Zastępców Przewodniczącego (Państwowej Komisji) w formie wiadomości SMS-owej; treść oferty przesłana została następnie dyrektorowi generalnemu (Urzędu Państwowej Komisji) w celu przygotowania umowy również w formie SMS- a na telefon komórkowy. W tym stanie rzeczy, wobec podjętej już wcześniej decyzji o współpracy z ekspertem, rozeznanie rynku nie zostało przeprowadzone.(...)”.

W dokumentacji dotyczącej przedmiotowej sprawy brak jest dokumentów wskazujących na przeprowadzenie rozeznania rynku oraz ewentualnych innych ofert potencjalnych wykonawców. Do przeprowadzenia tej procedury zobowiązana była komórka właściwa merytorycznie, tj. Departament Edukacji i Prewencji, również ta komórka powinna sporządzić wniosek.

(akta kontroli str. 666-684, 1037)

OCENA CZĄSTKOWA Najwyższa Izba Kontroli, z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości, ocenia negatywnie wykonanie przez kontrolowaną jednostkę budżetu państwa w 2021 r. w zakresie wydatków.

OBSZAR **3. Sprawozdawczość**

3.1 Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2021 r. przez dysponenta części 89 – Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15:

³⁰ Zarządzenie nr 5 Przewodniczącego Państwowej Komisji z dnia 6 października 2020 r. w sprawie ustalenia regulaminu wydatków realizowanych z wyłączeniem stosowania ustawy prawo zamówień publicznych w Urzędzie Państwowej Komisji.

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2019 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach Urzędu Komisji były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały sporządzone terminowo.

Sprawozdania jednostki były podpisane jednoosobowo, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Podpisywanie sprawozdań budżetowych Urzędu Komisji przez Dyrektora Generalnego w imieniu głównego księgowego było realizowane na podstawie upoważnienia wydanego w drodze zarządzenia nr 6 Przewodniczącego Komisji z 2 czerwca 2021 r.

(akta kontroli str. 34-36, 40-42)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wszystkie sprawozdania budżetowe były podpisywane jednoosobowo, co naruszało postanowienia § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej³¹, który stanowi: „Sprawozdanie podpisują główny księgowy (skarbnik) i kierownik jednostki (dysponent funduszu, przewodniczący zarządu jednostki samorządu terytorialnego, kierownik jednostki obsługującej)”.

Fakt ten wynikał z niezatrudnienia w Urzędzie Komisji głównego księgowego.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, która miała charakter formalny i nie wpłynęła na rzetelność oraz terminowość sporządzanych sprawozdań.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż pomimo podjęcia przez Urząd Komisji szeregu działań, nadal nie zapewniono adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w zakresie sprawozdawczości budżetowej i ksiąg rachunkowych. Przyjęte procedury nie zapewniały w pełni realizacji celu, o którym mowa w art. 68 ust. 1 ufp³².

Wnioski

1. Zaktualizowanie zasad (polityki) rachunkowości w zakresie wymaganym art. 10 ustawy o rachunkowości.
2. Zatrudnienie głównego księgowego.

³¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 1564, ze zm.

³² Art. 68 ust. 1 ufp: „Kontrolę zarządczą w jednostkach sektora *finansów publicznych* stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy”.

3. Podjęcie działań organizacyjnych, które spowodują, że dowody księgowe będą spełniać wymogi formalne wynikające z ustawy o rachunkowości oraz instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych obowiązującej w Urzędzie Komisji.

4. Dostosowanie struktury zatrudnienia do wykonywanych zadań realizowanych aktualnie przez Komisję w oparciu o przyjęte strategiczne kierunki działania Komisji.

5. Ponoszenie wydatków budżetowych wynikających z udzielanych zamówień zgodnie z zasadami zdefiniowanymi w art. 44 ust. 2 i ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³³ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 12 kwietnia 2022 r.

Prezes

Najwyższa Izba Kontroli

Marian Banaś

/-/

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonał :

Najwyższa Izba Kontroli

p.o. Dyrektor Departamentu Zdrowia

Marcin Stolarczyk

M. Stolarczyk
.....
podpis

³³ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

12/11/2019 10:10:10 AM